

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

MPO-terrein Oosterhout

In het kader van de natuurwetgeving

In opdracht van: Stichting Thuisvester

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	B.J.A. Backx & P.T. Twisk
In opdracht van	Stichting Thuisvester
Naam opdrachtgever	J. Simons
Rapportnummer	RA12426-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	15 september 2014
Aantal pagina's	38
Collegiale toets	B.J.A. Backx
Wijze van citeren	Twisk, P.T., 2014. Ecologische quickscan MPO-terrein Oosterhout. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA12426-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doel	8
1.3 Leeswijzer	8
2 Wet en regelgeving	10
2.1 Flora en faunawet	10
2.2 Bescherming van gebieden	13
3 Werkwijze	14
4 Omschrijving plangebied	16
5 Resultaten beschermde soorten	18
5.1 Vaatplanten	18
5.2 Zoogdieren	18
5.3 Vogels	19
5.4 Amfibieën en vissen	20
5.5 Reptielen	20
5.6 Libellen en dagvlinders	20
5.7 Overige ongewervelden	21
6 Ingreep	22
7 Toetsing aan wet- en regelgeving	24
7.1 Vaatplanten	24
7.2 Zoogdieren	24
7.3 Vogels	25
7.4 Amfibieën	25
7.5 Reptielen	25
7.6 Overige soortgroepen	26
7.7 Gebiedsbescherming	26
8 Conclusies en aanbevelingen	28
8.1 Vaatplanten	28
8.2 Steenmarter	28
8.3 Vleermuizen	28
8.4 Vogels	29
8.5 Amfibieën	29
8.6 Levendbarende hagedis	29
8.7 Samenvatting	29
9 Geraadpleegde bronnen	32
9.1 Geraadpleegde literatuur	32

9.2 Geraadpleegde websites

32

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

34

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

38

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Stichting Thuisvester is van plan om voor het plangebied Molenstraat en MPO-terrein Oosterhout een bestemmingsplan op te stellen.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

Naast het effect op beschermde soorten kan het nodig zijn om onderzoek te verrichten naar de eventuele negatieve effecten van de ingreep op de kwaliteit van beschermde gebieden in de omgeving.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en Faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?
- Naar welke soorten en functies dient eventueel aanvullend onderzoek plaats te vinden?
- Zijn (mogelijke) negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten of is hier een nadere toetsing voor nodig?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. In hoofdstuk 7 worden vervolgens de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet. Ook wordt ingeschat of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uitgesloten kunnen worden. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte bronnenlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Wet en regelgeving

2.1 Flora en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de "AmvB art. 75" van de Flora- en faunawet in werking

getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde nestlocaties terug. De voorwaarden waaraan deze nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer ook dat niet mogelijk blijkt dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>

2.2 Bescherming van gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland zijn de bescherming van natuurgebieden en de daarin voorkomende natuurwaarden geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Onder deze wetgeving vallen zowel de Natura 2000-gebieden als de Beschermden Natuurmonumenten. Natura 2000-gebieden zijn gebieden welke aangewezen zijn op grond van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn of beide. Zowel Natura 2000-gebieden als Beschermden Natuurmonumenten zijn geselecteerd en als te beschermen gebied aangewezen op grond van in deze gebieden voorkomende bijzondere natuurwaarden. Deze natuurwaarden mogen niet worden aangetast. De Provincie is het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998. Voor meer informatie over de Natuurbeschermingswet 1998 en het toetsingskader verwijzen wij naar de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening/toetsen-ruimtelijke-plannen/habitattoets).

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bestaat uit planologisch beschermde gebieden welke zijn aangewezen teneinde ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan de EHS en is daartoe het Bevoegd Gezag. Voor meer informatie over de EHS en het toetsingskader verwijzen wij naar de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening/toetsen-ruimtelijke-plannen/ecologische-hoofdstructuur).

3 Werkwijze

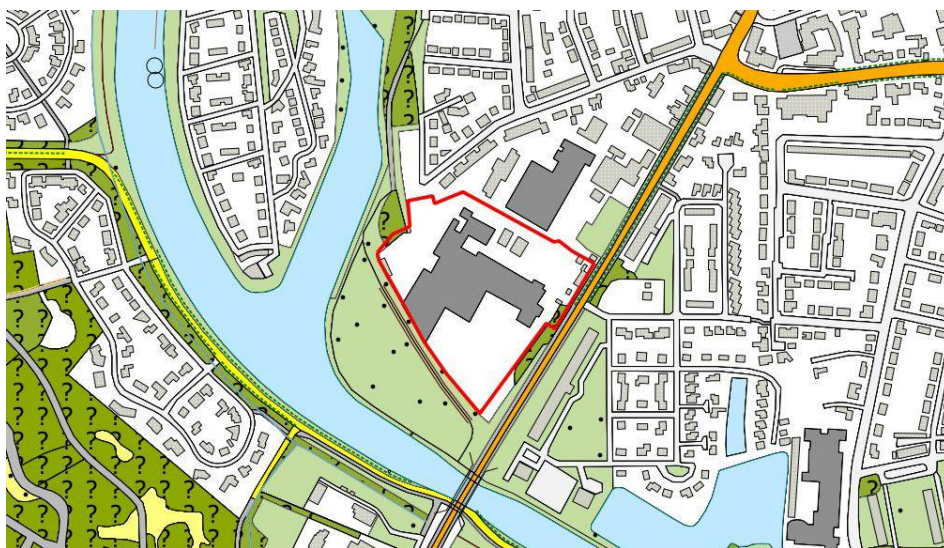
De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 10 januari 2013 werd plangebied MPO-terrein Oosterhout, door Peter Twisk bezocht. Op 25 januari werd het plangebied door B.J.A. Backx bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnterviewd. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:
 - verrekijker;
 - zaklamp;
 - fotocamera.
2. Door middel van literatuuronderzoek is onderzocht welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van de databases Quicksanhulp.nl en Limnodata.nl, aangevuld met gegevens uit relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites. Daarnaast is de ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden onderzocht.
3. Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek is op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op grond van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies.
6. Vervolgens zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.
7. Ten slotte is bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in Oosterhout, in de provincie Noord-Brabant. In onderstaande figuur is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door het Wilhelminakanaal, aan de westzijde door een zijtak van ditzelfde kanaal, aan de noordzijde door industrieterrein, en aan de oostzijde door de Bredaseweg. Aan de zuidwestzijde bevindt zich een laan met Amerikaanse eiken (*Quercus rubra*).

Figuur 1: Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012.

De Vrachelse heide (ten zuidwesten van het plangebied) en de oevers en delen van het Wilhelminakanaal maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- droog, extensief beheerd grasland;
- enkele gebouwen met platte daken, houten betimmering en spouwmuur;
- dunne bomen zonder holtes (diameter borsthoogte < 25 cm);
- lage, opgaande begroeiing bestaande uit: o.a. braam (*Rubus fruticosus*) en conifeer (*Coniferae*).

Afstand tot beschermde gebieden

Op vijf kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt het Kooibosje, een Beschermde natuurmonument. De Natura 2000-gebieden die het dichtste bij het plangebied liggen zijn het Ulvenhoutse bos ten zuiden van Breda en de Langstraat

bij Sprang-Capelle. Deze gebieden liggen op een afstand van meer dan vijf km van het plangebied.

Het plangebied grenst direct aan de EHS.

5 Resultaten beschermde soorten

Op grond van de aanwezige ecotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen. Omdat onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt. Voor soorten uit Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling, waarbij wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht.

5.1 Vaatplanten

De vegetatie op het terrein vertoont kenmerken van duinvegetatie. Een van de kenmerkende planten hiervan is duinriet (*Calamagrostis epigejos*). Een belangrijk deel van de bodem is bedekt met korstmossen.

Op grond van de voedselarme omstandigheden ter plekke en het extensief beheer van het terrein is het niet uitgesloten dat beschermde soorten als rapunzelklokje (*Campanula rapunculus*) en prachtklokje (*Campanula persicifolia*) voorkomen binnen het plangebied. Van beide soorten zijn recente waarnemingen bekend uit de directe omgeving van het plangebied (NDFF).

5.2 Zoogdieren

Muizen

De verspreidingsgebieden van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Eliomys quercinus*) liggen buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg, Achterhoek en oost-Groningen, in Twente en Zeeuws-Vlaanderen, en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte, kruidenrijke vegetatie behoeft. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren, welke niet aanwezig zijn binnen het plangebied. De aanwezigheid van beschermde muizen binnen het plangebied is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

Marterachtigen

In het plangebied is geen bomen met voor marters geschikte holtes aanwezig. Voor de steenmarter (*Martes foina*) vormen de aanwezige, grotendeels ongebruikte gebouwen een aantrekkelijk leefgebied. In het plangebied zijn tijdens de quickscan geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Doordat de binnenruimtes niet bereikbaar waren tijdens het veldbezoek is het niet uit te sluiten dat een of meerdere steenmarters een vaste rust- en verblijfplaats hebben in het plangebied. Door het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied of de directe omgeving hiervan voor de boommarter (*Martes martes*) kan de aanwezigheid van deze soort redelijkerwijs worden uitgesloten.

In het plangebied zijn geen sporen van de das (*Meles meles*) of otter (*Lutra lutra*)

aangetroffen. De aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. De kans is derhalve redelijkerwijs uitgesloten dat essentieel leefgebied van deze soort in het plangebied aanwezig is.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen. Het aangrenzende kanaal en de laan met Amerikaanse eiken zijn zelfs zeer geschikt als foerageergebied voor deze dieren. De gebouwen bieden mogelijkheden aan vleermuizen om daar verblijfplaatsen te vinden. Binnen het plangebied staan geen bomen met voor vleermuizen geschikte holtes. In het plangebied kunnen de volgende soorten worden verwacht: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*). In Tabel 1 is weergegeven welke functies van bovengenoemde soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	x	x	x	x		x
ruige dwergvleermuis			x			x
kleine dwergvleermuis	x	x	x	x		x
rosse vleermuis						x
laatvlieger	x	x		x		x
tweekleurige vleermuis	x	x	x			x
gewone grootoorvleermuis	x	x	x			x
watervleermuis	x	x				x
meervleermuis						x

5.3 Vogels

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten zijn binnen het plangebied redelijkerwijs uitgesloten. Binnen het plangebied zijn geen horsten of bomen met grote holtes aanwezig. Voor soorten die broeden in gebouwen, zoals huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) zijn

geen geschikte broedlocaties aanwezig door het ontbreken van daken met pannen waaronder de vogels kunnen nestelen.

In de struiken in het plangebied kunnen algemene zangvogels broeden, zoals de merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*). Ook vogels die broeden in gebouwen, zoals de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en ringmus (*Passer montanus*) kunnen binnen het plangebied broedend aanwezig zijn.

5.4 Amfibieën en vissen

In het plangebied is een betonnen bak aanwezig welke tijdens het onderzoek vol stond met water (zie Bijlage 1). In het water is veel eikenblad aanwezig. Als deze bakken waterhoudend zijn in het voorjaar vormen deze potentiële geschikt voortplantingswater voor de recentelijk in de omgeving waargenomen alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*). Ook de aanwezigheid van de kamsalamander (*Triturus cristatus*) kan niet geheel uitgesloten worden, gezien recente waarnemingen van deze soort bekend zijn uit de directe omgeving. Door de beperkte omvang van het water en de afwezigheid van een goed ontwikkelde watervegetatie maakt het echter onwaarschijnlijk dat deze soort zich voortplant in het aanwezige water. De aanwezige duinachtige vegetatie met voldoende los zand en de aanwezigheid van de betonnen bak als geschikt voortplantingsbiotoop maakt het plangebied mogelijk geschikt voor de rugstreeppad (*Bufo calamita*). Recente waarnemingen van deze soort zijn afkomstig uit gebieden op een afstand van zo'n vijf kilometer van het plangebied. Deze soort is echter zeer mobiel en kan in korte tijd grote afstanden afleggen om nieuwe leefgebieden te koloniseren.

In het plangebied zelf komen geen vissen voor, en derhalve ook geen beschermde vissoorten.

5.5 Reptielen

Op grond van de in het plangebied aanwezige ecotopen is het voorkomen van de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) niet geheel uitgesloten. Er is redelijk veel reliëf in het terrein, de bodem is licht en er is wat afwisseling in open en gesloten delen. De soort is bekend uit een gebied ten zuiden van het plangebied. Het Wilhelminakanaal dat tussen beide gebieden ligt vormt echter een grote barrière voor deze en andere reptielen, zodat de kans op aanwezigheid klein wordt geacht.

5.6 Libellen en dagvlinders

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de rivierrombout (*Gomphus flavipes*) en de gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*). In het plangebied komt geen water voor dat geschikt is voor de voortplanting van deze kritische soorten libellen.

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkel waarnemingen bekend van het heideblauwtje (*Plebejus argus*) uit een gebied op een afstand van meer dan een kilometer van het plangebied verwijderd. Door het ontbreken van geschikt biotoop voor deze soort in de vorm heidevegetatie is deze soort niet te verwachten in het plangebied. De aanwezigheid van beschermde libellen en dagvlinders kan binnen

het plangebied dan ook uitgesloten worden.

5.7 Overige ongewervelden

In verband met het ontbreken van voor overige ongewervelden geschikte ecotopen (oude eiken, voedselarm water) in het plangebied kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingreep

Stichting Thuisvester is voornemens om in plangebied MPO-terrein Oosterhout de sloop uit te voeren van aanwezige gebouwen. Mogelijk zullen op het terrein 227 wooneenheden worden gebouwd. Overwogen wordt ook om direct rondom de wooneenheden commerciële voorzieningen te treffen. Als eerste stap zal een globaal bestemmingsplan worden opgesteld. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden kunnen bestaan uit:

- het slopen van aanwezige gebouwen;
- het verwijderen van aanwezige beplanting;
- het aanbrengen van kunstlicht en wegen.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

7 Toetsing aan wet- en regelgeving

Op grond van de resultaten van het veldbezoek en het literatuuronderzoek en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Uit deze toetsing volgt welke negatieve effecten verwacht kunnen worden en welke soorten daarbij betrokken zijn. Ook geeft de toetsing aan of aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is vereist.

Voorts is onderzocht of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten of dat hier nog aanvullend onderzoek voor nodig is.

7.1 Vaatplanten

Op grond van de voedselarme omstandigheden ter plekke en het extensief beheer van het terrein is het niet uitgesloten dat beschermde soorten als rapunzelklokje en prachtklokje voorkomen binnen het plangebied. De voorgenomen ingreep kan leiden tot het aantasten en/of verwijderen van groeiplaatsen van beschermde vaatplanten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde vaatplanten gedurende het groeiseizoen is noodzakelijk om te bepalen of de voorgenomen ingreep kan leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde vaatplanten.

7.2 Zoogdieren

Marterachtigen

Uit het onderzoek blijkt dat binnen het plangebied mogelijk vaste- rust en verblijfplaatsen van de steenmarter aanwezig zijn. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter is noodzakelijk om te bepalen of de ingreep leidt tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot deze soort.

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat veel soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 2 is weergegeven op welke mogelijk voorkomende soorten en functies negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foeragegebied
gewone dwergvleermuis	x	x	x	x		x
ruige dwergvleermuis			x			x
kleine dwergvleermuis	x	x	x	x		x
rosse vleermuis						x
laatvlieger	x	x		x		x
tweekleurige vleermuis	x	x	x			x
gewone grootoorvleermuis	x	x	x			x
watervleermuis	x	x				x
meervleermuis						x
	X	Komt potentieel voor				
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

7.3 Vogels

Binnen het plangebied zijn geen vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring van broedgevallen van algemene vogelsoorten uit het stedelijk gebied. Omdat alle vogels tijdens het broeden zijn beschermd, kunnen werkzaamheden tijdens het broedseizoen leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

7.4 Amfibieën

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de ingreep mogelijk een negatief effect kan hebben op de alpenwatersalamander en rugstreeppad. Nader onderzoek gedurende het voortplantingsseizoen moet uitwijzen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn binnen het plangebied. Wanneer een van beide soorten aanwezig is binnen het plangebied zal de voorgenomen ingreep leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot deze soortgroep.

7.5 Reptielen

Nader onderzoek moet uitwijzen of de levendbarende hagedis aanwezig is binnen het plangebied. Wanneer dit het geval is leidt de ingreep tot verstoring van deze soort en aantasting van leefgebied van de levendbarende hagedis en daarmee tot overtreding van de Flora- en faunawet.

7.6 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen muizen, eekhoorns, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soorten.

7.7 Gebiedsbescherming

De Natura 2000-gebieden die het dichtste bij het plangebied liggen zijn het Ulvenhoutse bos en de Langstraat. Deze gebieden liggen op een afstand van meer dan vijf kilometer van het plangebied. Door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied (veroorzaakt door bijvoorbeeld stedelijk gebied en grote wegen) zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ingreep draagt niet bij aan verrijkende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging.

Op ongeveer vijf kilometer van het plangebied is het Beschermde Natuurmonument 'het Kooibosje' aanwezig. Hierop zal de ingreep ten gevolge van de afstand tussen de gebieden en de menselijke activiteiten in het tussenliggende gebied evenmin invloed hebben. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn voor dit project dan ook niet nodig.

De oevers van het Wilhelminakanaal zijn aangewezen als ecologische verbindingzone. De ingreep vindt dus plaats direct grenzend aan de EHS. Doordat het plangebied zelf niet in de EHS ligt is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing van de resultaten van het onderzoek aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vaatplanten;
- steenmarter;
- vleermuizen;
- vogels;
- amfibieën;
- levendbarende hagedis.

Op de overige soortgroepen wordt geen negatief effect op beschermde soorten (of functies) verwacht.

Op grond van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ingreep worden geen significant negatieve effecten verwacht op de kwaliteit van beschermde gebieden.

8.1 Vaatplanten

Het is niet uitgesloten dat beschermde soorten als rapunzelklokje en prachtklokje voorkomen binnen het plangebied. De voorgenomen ingreep kan leiden tot het aantasten en/of verwijderen van groeiplaatsen van beschermde vaatplanten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde vaatplanten gedurende het groeiseizoen is noodzakelijk om te bepalen of de voorgenomen ingreep kan leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde vaatplanten.

Gezien het groeiseizoen van de potentieel aanwezige beschermde vaatplanten dient het nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten plaats te vinden in de periode van juni tot en met juli.

8.2 Steenmarter

Het plangebied vormt mogelijk het leefgebied van de steenmarter. Voor onderzoek naar de steenmarter is een uitgebreide inspectie van de aanwezige gebouwen noodzakelijk, aangevuld met onderzoek met behulp van één of enkele cameravallen.

8.3 Vleermuizen

Het plangebied en de directe omgeving ervan biedt mogelijkheden voor een aantal soorten vleermuizen vaste rust- en/of verblijfplaats te vinden in gebouwen. Ook is de kans groot dat een aantal vleermuissoorten het terrein en de directe omgeving als foerageergebied en/of als vliegrouete gebruikt. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze vleermuissoorten

te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur.

Bij gebruikmaking van dit protocol is er een grote mate van zekerheid dat een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie in behandeling wordt genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoekinspanning voortkomend uit de Flora- en faunawet, waarbij aanvullend vleermuisonderzoek inhoudt dat er twee bezoeken in periode 15 mei t/m 15 juli (direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (tussen drie uur na zonsondergang en drie uur voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een batdetector van het type 'heterodyne' met *time expansion* uitgevoerd worden.

8.4 Vogels

Voor de mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkteiland (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, teneinde de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

8.5 Amfibieën

Binnen het plangebied is mogelijk voortplantingswater en leefgebied aanwezig van de alpenwatersalamander en de rugstreeppad. Om na te gaan of amfibieën het aanwezige water als voortplantingsplaats gebruiken dient nader onderzoek plaats te vinden. Tijdens twee bezoeken in de periode mei tot en met juli moet met behulp van een schepnet naar volwassen dieren, eieren en larven in het water gezocht worden.

8.6 Levendbarende hagedis

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van de levendbarende hagedis. Nader onderzoek naar aanwezigheid van de levendbarende hagedis is noodzakelijk om de soort aan te tonen dan wel uit te kunnen sluiten. Tijdens drie ochtendbezoeken in de periode april tot en met september moet op zicht naar deze soort gezocht worden.

8.7 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke

effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet wordt verhinderd, mits tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar vaatplanten, steenmarter, vleermuizen, amfibieën en levendbarende hagedis. Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullende onderzoek kan een aanvraag van een ontheffing en/of maken en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

Eventuele significant negatieve effecten op nabijgelegen beschermde gebieden zijn in het onderhavige geval niet aan de orde.

9 Geraadpleegde bronnen

9.1 Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (15-09-2014)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2):23.

9.2 Geraadpleegde websites

www.limnodata.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmeel.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Figuur 2. Impressie plangebied.

Figuur 3. Impressie plangebied.

Figuur 4. Stenen muren van het bedrijfspand met spouwmuren zijn potentieel in gebruik als verblijfplaats van vleermuizen.

Figuur 5. Electriciteitshuisje binnen het plangebied is toegankelijk voor vleermuizen en mogelijk in gebruik als verblijfplaats.

Figuur 6. Impressie van de schrale vegetatie in het plangebied.

Figuur 7. De waterhoudende betonnen bakken, mogelijk geschikt als voortplantingswater van beschermde amfibieën.

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV (nu: EL&I) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendif (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EL&I.